

Pers en Voorlichting

Hof van Justitie van de Europese Unie

PERSCOMMUNIQUÉ nr. 139/19

Luxemburg, 12 november 2019

Conclusie van de advocaat-generaal in zaak C-502/19
Junqueras Vies

Advocaat-generaal Szpunar: de verwerving van het parlementair mandaat van Europese parlementsleden vloeit voort uit de enkele stem van de kiezers en kan niet afhankelijk worden gesteld van het vervullen van enige verdere formaliteit

Volgens hem moet het Europees Parlement kunnen oordelen over de opheffing of de handhaving van de immuniteit van een van zijn leden

Oriol Junqueras Vies was vicevoorzitter van de Gobierno autonómico de Cataluña (regionale regering van Catalonië, Spanje) toen op 1 oktober 2017 het referendum over zelfbeschikking plaatsvond. Tot dat referendum was beslist bij een wet waarvan de bepalingen door een uitspraak van de Tribunal Constitucional (grondwettelijk hof, Spanje) waren geschorst. Vervolgens werd strafvervolgung ingesteld tegen een aantal personen, waaronder Junqueras Vies, die er onder meer van werden beschuldigd dat zij hadden deelgenomen aan een afscheidingsproces. Junqueras Vies bevindt zich sinds 2 november 2017 in voorlopige hechtenis. Tijdens de verkiezingen van 26 mei 2019 werd Junqueras Vies verkozen als lid van het Europees Parlement, welk resultaat bij besluit van de Spaanse centrale kiesraad van 13 juni 2019 is bekendgemaakt. Op 14 juni 2019 heeft de Tribunal Supremo (hoogste rechterlijke instantie, Spanje) geweigerd Junqueras toestemming te verlenen om de gevangenis te verlaten om de eed van trouw aan de Spaanse grondwet af te leggen, die de nationale wet oplegt aan verkozen leden van het Europees Parlement. Bij gebreke van die eedaflegging heeft de centrale kiesraad op 20 juni 2019 de zetel van Junqueras Vies vacant verklaard en al de met zijn functie verbonden voorrechten geschorst. Hij deelde aan het Europees Parlement een lijst met in Spanje verkozen leden mee waar de naam van Junqueras Vies niet op voorkwam. Junqueras Vies stelde bij de Tribunal Supremo beroep in tegen de beschikking van 14 juni 2019, waarbij hij zich beriep op de immuniteit waarin het Protocol betreffende de voorrechten en immuniteiten van de Europese Unie¹ voorziet.

De Tribunal Supremo heeft het Hof vragen gesteld over deze immuniteit. Op 14 oktober 2019, de dag waarop voor het Hof de terechtzitting plaatsvond, heeft de Tribunal Supremo een arrest uitgesproken waarbij onder meer Junqueras Vies werd veroordeeld tot een effectieve gevangenisstraf van dertien jaar en een even lange ontzetting uit zijn burgerlijke rechten. Het verzoek om een prejudiciële beslissing werd niet ingetrokken.

In zijn conclusie van vandaag **wijst advocaat-generaal Maciej Szpunar om te beginnen op het constitutionele belang van deze zaak, die de afbakening aan de orde stelt van de werkingssfeer van het Unierecht en van het recht van de lidstaten inzake de verwerving van het statuut van lid van het Europees Parlement.**

De advocaat-generaal merkt in de eerste plaats op dat de verkiezingsprocedure weliswaar wordt geregeld door het nationale recht van de lidstaten maar dat het statuut van de leden van het Europees Parlement, als vertegenwoordigers van de burgers van de Unie, die rechtstreeks verkozen zijn en lid zijn van een Europese instelling, alleen maar kan worden geregeld door het Unierecht. Anders zou afbreuk worden gedaan aan de onafhankelijkheid van het Europees Parlement en de autonomie van de rechtsorde van de Unie in haar geheel. Volgens advocaat-generaal Szpunar kan de verwerving van een parlementair mandaat uitsluitend voortvloeien uit de enkele stem van de kiezers en kan zij niet afhankelijk worden gesteld van het vervullen van enige

¹ Protocol (nr. 7) betreffende de voorrechten en immuniteiten van de Europese Unie (PB 2012, C 326, blz. 266).

formaliteit. Hij is van oordeel dat de aflegging van de eed van trouw aan de Spaanse grondwet geen onderdeel is van het verkiezingsproces voor het Europees Parlement in Spanje, dat moet worden geacht afgesloten te zijn met de officiële bekendmaking van de resultaten. De hoedanigheid van lid van het Europees Parlement moet dus worden geacht te zijn verworven louter door en vanaf die officiële bekendmaking. De Akte van 1976² biedt een lidstaat niet de mogelijkheid om het mandaat van lid van het Europees Parlement of de daarmee verbonden voorrechten te schorsen, ongeacht om welke reden. De advocaat-generaal stelt dus aan het Hof voor om te verklaren dat **een persoon waarvan de verkiezing in het Europees Parlement officieel is bekendgemaakt door de bevoegde autoriteit van de lidstaat waar deze verkiezing plaatsvond, door dat enkele feit en vanaf dat tijdstip de hoedanigheid van lid van het Europees Parlement verwerft, ongeacht welke verdere formaliteit die persoon nog zou moeten vervullen op grond van het Unierecht of het nationale recht van die lidstaat. Die persoon behoudt die hoedanigheid tot het einde van zijn mandaat, behalve indien hij aftreedt, overlijdt of indien zijn mandaat vervalt.**

Advocaat-generaal Szpunar legt uit dat een persoon in een situatie als Junqueras Vies moet worden geacht het parlementair mandaat te hebben verworven en dus de hoedanigheid te hebben van lid van het Europees Parlement, waardoor hij aanspraak kan maken op de immuniteit waarin het Protocol voorziet. Dat protocol bepaalt dat de leden van het Europees Parlement op hun eigen grondgebied de immuniteiten genieten die aan de leden van de volksvertegenwoordiging in hun land zijn verleend. Volgens de advocaat-generaal wordt de inhoud van de uit het nationale recht voortvloeiende immuniteit weliswaar bepaald door het nationale recht maar wordt de duur van de bescherming voor alle leden van het Europees Parlement op gelijke wijze geregeld door het Unierecht. Wat het tijdstip betreft vanaf wanneer een parlamentslid immuniteit geniet, merkt de advocaat-generaal op dat de immuniteit de leden in beginsel beschermt vanaf de opening van de eerste zitting van het nieuw verkozen Europees Parlement, dit is het moment waarop de termijn van hun mandaat begint te lopen. Aangezien het Europees Parlement permanent in zitting is, valt de duur van de immuniteit dus samen met de duur van het mandaat. **Bovendien is er geen enkele bepaling die het begin van het mandaat afhankelijk stelt van het daadwerkelijke bijwonen door het Europees parlamentslid van de inaugurale zitting van het nieuw verkozen Europees Parlement, van het daadwerkelijk opnemen van zijn functie in het algemeen of van enige andere omstandigheid. Volgens advocaat-generaal Szpunar begint het mandaat van een lid van het Europees Parlement dat nog niet daadwerkelijk zijn functie heeft opgenomen omdat het niet alle door het nationale recht vereisten formaliteiten heeft vervuld, ook bij de opening van de eerste zitting van het nieuw verkozen Europees Parlement. Vanaf dan beschermt de parlementaire immuniteit waarin het Protocol voorziet dus dat parlamentslid.**

De leden van het Europees Parlement zijn eveneens beschermd door de parlementaire immuniteit wanneer zij zich naar de plaats van de bijeenkomst van het Europees Parlement begeven of daarvan terugkeren. Aangezien deze immuniteit van toepassing kan zijn buiten de periode waarin het Europees Parlement in zitting is – namelijk na de sluiting van de zitting –, ziet de advocaat-generaal geen reden waarom zij niet ook van toepassing zou kunnen zijn vóór de genoemde periode, daarin begrepen voor de opening van de eerste zitting na de verkiezingen. **Bijgevolg moeten de nationale autoriteiten van de lidstaat waar het parlamentslid werd verkozen zich volgens advocaat-generaal Szpunar voor de opening van de inaugurale zitting van het Europees Parlement na de verkiezingen onthouden van elke maatregel die dit parlamentslid zou kunnen belemmeren om de nodige stappen te zetten om zijn functie daadwerkelijk op te nemen, en moeten zij reeds genomen maatregelen schorsen, tenzij zij de opheffing van de immuniteit hebben verkregen van het Europees Parlement. Deze verplichting geldt slechts voor de maatregelen waarop de parlementaire immuniteit naar nationaal recht betrekking heeft, naar welk recht het Protocol verwijst voor de materiële inhoud van de immuniteit.**

² Akte betreffende de verkiezing van de vertegenwoordigers in de Vergadering door middel van rechtstreekse algemene verkiezingen, gehecht aan besluit 76/787/EGKS, EEG, Euratom van de Raad van 20 september 1976², zoals gewijzigd door besluit 2002/772/EG, Euratom² (PB 1976, L 278, blz. 1).

Advocaat-generaal Szpunar overweegt echter dat, voor zover het arrest van 14 oktober 2019 van de Tribunal Supremo het verval met zich meebrengt van het mandaat van Junqueras Vies, het Hof niet bevoegd is om te antwoorden op de prejudiciële vragen van deze rechterlijke instantie, omdat het antwoord hypothetisch zou zijn. Het probleem is immers niet gelegen in de grondslag voor de detentie van Junqueras Vies, maar in de bijkomende straf van ontzetting uit zijn burgerlijke rechten, waartoe hij eveneens is veroordeeld. Deze straf brengt onder meer het definitieve verlies met zich mee van elk openbaar ambt, inclusief een door verkiezingen verkregen ambt, en ook van de verkiesbaarheid daarvoor. Nu de verkiesbaarheid in het Europees Parlement afhangt van het nationale recht, heeft het verlies van de burgerlijke rechten ook gevolgen voor de verkiesbaarheid. Het opheffen van deze verkiesbaarheid moet dus het verval van het mandaat in de zin van de Akte van 1976 tot gevolg hebben. Junqueras Vies is dus berecht en strafrechtelijk veroordeeld zonder dat het Europees Parlement zich heeft kunnen uitspreken over de opheffing of de eventuele handhaving van zijn parlementaire immuniteit, hoewel hij verkozen is als lid van het Europees Parlement en die hoedanigheid heeft verworven, zonder dat hij echter zijn mandaat daadwerkelijk heeft kunnen opnemen. De advocaat-generaal wijst erop dat deze situatie volgens een letterlijke uitlegging van artikel 9 van het Protocol verenigbaar is met de die bepalingen, aangezien een lid van het Europees Parlement in zijn lidstaat de immuniteit geniet die aan de leden van de volksvertegenwoordiging van zijn land wordt verleend, zoals in het nationale recht bepaald, en dat dit recht slechts door de nationale rechterlijke instanties kan worden uitgelegd. Aangezien hij de uitkomst van deze letterlijke uitlegging weinig bevredigend vindt, bepleit hij een uitlegging die de bevoegdheid van het Europees Parlement inzake de immuniteit van zijn leden versterkt. Hij stelt daarom aan het Hof voor om te verklaren dat **zodra het nationale recht van een lidstaat immuniteit verleent aan leden van het nationale parlement, artikel 9 van het Protocol aldus dient te worden uitgelegd dat het aan het Europees Parlement toekomt om te oordelen over de wenselijkheid van de opheffing of de handhaving van de immuniteit van een van zijn leden.**

NOTA BENE: De conclusie van de advocaat-generaal bindt het Hof van Justitie niet. De advocaten-generaal hebben tot taak, in volledige onafhankelijkheid het Hof een juridische oplossing te bieden voor het concrete geschil. De rechters van het Hof beginnen vandaag met de beraadslagingen over het arrest, dat op een latere datum zal worden gewezen.

NOTA BENE: De prejudiciële verwijzing biedt de rechterlijke instanties van de lidstaten de mogelijkheid, in het kader van een bij hen aanhangig geding aan het Hof vragen te stellen over de uitlegging van het recht van de Unie of over de geldigheid van een handeling van de Unie. Het Hof beslecht het nationale geding niet. De nationale rechterlijke instantie dient het geding af te doen overeenkomstig de beslissing van het Hof. Deze beslissing bindt op dezelfde wijze de andere nationale rechterlijke instanties die kennis dienen te nemen van een soortgelijk probleem.

Voor de media bestemd niet-officieel stuk, dat het Hof van Justitie niet bindt.

De [volledige tekst](#) wordt gepubliceerd op de website CURIA op de dag waarop de conclusie wordt genomen.

Contactpersoon voor de pers: Stefaan Van der Jeught ☎ (+352) 4303 2170

Beelden zijn beschikbaar via "[Europe by Satellite](#)" 📡 (+32) 2 2964106